

Beslutningsforslag nr. B 84. Fremsat den 13. marts 2002 af Aage Frandsen (SF), Margrete Auken (SF), Anne Baastrup (SF) og Kristen Touborg (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om kommission til undersøgelse af Farumsagen

Folketinget anmoder regeringen om i henhold til lov om undersøgelseskommissioner at ned-sætte en undersøgelseskommission, der har til formål at opklare det, der omtales som Farumsagen, for derved at bidrage til

- at lignende sager ikke opstår i fremtiden,
- at det kommunale selvstyre sikres,
- at kommunalbestyrelsesmedlemmerne kan leve op til og lever op til deres ansvar og forpligtelser,
- at det kommunale embedsværk kan leve op til og lever op til deres ansvar og forpligtelser, og
- at tilsynsmyndighederne fungerer efter deres formål.

Det indebærer, at undersøgelseskommissionen gennemfører en undersøgelse af følgende:

- Borgmesterens varetagelse af funktionerne som øverste daglige leder, formand for økonomiudvalget og formand for kommunalbestyrelsen, herunder om der er grundlag for at gøre ansvar gældende.
- Kommunalbestyrelsesmedlemmernes muligheder for indsigt ifølge loven og kommunens

praksis. Kommunalbestyrelsesmedlemmernes varetagelse af deres hverv, herunder om der er grundlag for at gøre ansvar gældende.

- Embedsværkets muligheder for at sige fra i forhold til eventuelle ulovlige ordrer og embedsværkets varetagelse af embeder, herunder om der er grundlag for at gøre ansvar gældende mod ledende embedsmænd.
- Den kommunale revisions måde at fungere på og dens reaktioner på Farum Kommunes dispositioner.
- Farum Kommunes aftaler med private virksomheder, sportsklubber m.v. set i lyset af kommunalfuldmagten, konkurrenceregler og reglerne for offentlige udbud m.v.
- Tilsynsmyndighedernes rolle i sagen, dvs. Tilsynsrådet og Indenrigsministeriet.

Som konklusion på undersøgelsen anmodes kommissionen om at foretage en vurdering af, om der eventuelt er grundlag for ændringer af love, administrative bestemmelser eller praksis, og om der eventuelt foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne er naturligvis opmærksomme på, at der er undersøgelser i gang i Farum. Dette skal naturligvis respekteres, både fordi de er i gang, og fordi det er vigtigt at respektere den kompetencefordeling, der er på området.

Kommunalbestyrelsen i Farum har sat sin egen undersøgelse i gang, bl.a. med henblik på at finde ud af, hvordan kommunens økonomi rent faktisk er, og hvilke aftaler kommunen har indgået med private virksomheder m.v.

Politiet har på baggrund af anmeldelser sat undersøgelser i gang for at finde ud af, om der er begået ulovligheder i henhold til straffeloven. Ikke mindst er det vigtigt, at undersøgelseskommissionen respekterer politiets undersøgelser af eventuelle strafferetlige forhold, hvilket bl.a. indebærer, at kommissionen naturligvis skal overlade sager til politiet, hvis kommissionen støder på forhold, hvor der kan være mistanke om, at der kan være foregået noget, der indebærer en overtrædelse af straffeloven.

Tilsynsrådet i Frederiksborg Amt har gennem mange år skullet forholde sig til klager fra kommunalbestyrelsesmedlemmer og borgere i Farum Kommune over den måde, Farum Kommune blev forvaltet på. Endelig er Indenrigsministeriet også inddraget.

Da formålet med den her foreslåede undersøgelse både er at finde ud af, hvad der er sket eventuelt med henblik på at gøre ansvar gældende, og at sikre mod, at vi får lignende sager i fremtiden, er det efter forslagsstillerne opfattelse vigtigt, at alle aspekter i Farumsagen undersøges til bunds, og, som det er blevet udtrykt, at »alle sten bliver vendt«.

Den eneste form for undersøgelse, der er sat i værk, og som skulle kunne komme til bunds i sagerne, er politiets undersøgelser, da politiet via retskendelser kan få beslaglagt materiale, på baggrund af hvilket der eventuelt kan rejses sigtelse. De andre undersøgelser foregår alene på baggrund af tilgængeligt skriftligt materiale eller andre oplysninger, der umiddelbart kan indhentes. Derfor er der i høj grad grænser for, hvor grundigt man kan komme ned i sagerne, hvilket svækker undersøgelseernes troværdighed med hensyn til at

få belyst alle aspekter. Men skal vi lære af Farumsagen for at undgå gentagelser, er det vigtigt, at der bliver lavet en undersøgelse, der er bred, ved at den har alle væsentlige aspekter med, og som også kan omfatte afhøringer under vidneansvar.

Dertil kommer, at der er aspekter, f.eks. sager, der vedrører Tilsynsrådets og Indenrigsministeriets håndtering af sagen, som ikke inddrages i nogen af de igangsatte undersøgelser.

Forslagsstillerne ønsker en undersøgelse i henhold til lov om undersøgelseskommissioner af 2. juni 1999. Det er forslagsstillerne opfattelse, at undersøgelseskommissionen kan nedsættes i henhold til denne lov, hvor det i § 1 anføres: »Justitsministeren kan nedsætte en kommission til at gennemføre en undersøgelse af nærmere bestemte forhold af almen vigtig betydning. En sådan kommission skal nedsættes, hvis Folketinget vedtager beslutning herom.«

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at det i bemærkningerne til lovens § 1 anføres, »at det forhold, der skal undersøges, som altovervejende hovedregel skal have tilknytning til staten, f.eks. vedrøre statslige myndigheders sagsbehandling, herunder sager om anvendelse af statslige midler.«

Da formålet med undersøgelsen bl.a. er at undgå, at sager som Farumsagen gentages, og da undersøgelsen derfor har interesse for hele samfundet, er det forslagsstillerne opfattelse, at hele undersøgelsen falder ind under det, der i § 1 omtales som »forhold af almen vigtig betydning«. Dertil kommer, at undersøgelsen kan betragtes som led i statens tilsyn med kommunerne.

I øvrigt kan det i den forbindelse være relevant at henvise til Justitsministeriets notat - udarbejdet i samarbejde mellem ministeriet, Lars Nordskov Nielsen, Torben Melchior og Jens Peter Christensen - om anvendelsesområdet for loven, hvor det anføres, at undersøgelseskommissioner »bør som altovervejende hovedregel kun benyttes i tilfælde, hvor regeringen og/eller Folketinget har behov for at få belyst nogle forhold, som har betydning for de opgaver, som regeringen og/eller Folketinget udfører. For at markere

dette er det i bestemmelsen fastsat, at det forhold, som det overvejes at undersøge, skal have »almenvigtig betydning«. Dette indebærer, at forholdet som alt-overvejende hovedregel skal have tilknytning til staten, f.eks. vedrøre statslige myndigheders sagsbehandling, herunder sager om anvendelse af statslige midler. En undersøgelse af private forhold vil således normalt alene kunne tænkes, hvis den indgår som et integreret element i en undersøgelse af statslige myndigheders forhold. Udtrykket »almenvigtig betydning« udelukker ikke, at der i helt særlige tilfælde iværksættes en undersøgelse, der (alene) vedrører kommunale forhold.« Et synspunkt, som ligger til grund for opfattelsen af, hvilket anvendelsesområde lov om undersøgelseskommissioner har, jf. betænkningen afgivet den 5. maj 1999.

Formålet med undersøgelsen er, at lignende sager ikke opstår i fremtiden. For uanset, at forholdene i Farum Kommune forekommer unikke, kunne nogle af de problemer, som er opstået i Farum Kommune, godt opstå andre steder, uden at det ville være så omfattende som i Farum Kommune.

Farumsagen vil muligvis give anledning til ændringer i love, administrative regler m.v. Men det er afgørende, at reaktionen ikke bliver en overreaktion. Derfor er det vigtigt, at Farumsagen undersøges grundigt, så man derudfra kan vurdere, om de enkelte aspekter i Farumsagen er helt unikke og ikke nødvendigvis skyldes mangler i love, administrative regler m.v., eller om problemet i et vist omfang skyldes mangler i love, administrative regler m.v., hvilket kan give anledning til nye love eller administrative regler. Men det er klart, at man skal være varsom med at lave nye love, administrative regler m.v., som vil komme til at virke generende for de kommuner, som aldrig kunne drømme om at handle som Farum Kommune. Derfor er det vigtigt at få undersøgt, hvad der gik galt i Farum, og om der er behov for ændringer i den kommunale styrelseslov m.v.

En forudsætning for, at det kommunale selvstyre kan sikres, er bl.a., at tilsynsmyndighederne lever op til deres ansvar. Tilsynet skal bl.a. være med til at sikre, at der ikke sker misbrug af de muligheder, der ligger i den kommunale styrelseslov. Tilsynsmyndighederne skal bl.a. sikre, at lovene overholdes, at mindretal i de kommunale råd har deres fulde rettigheder, og at borgerne også sikres deres rettigheder.

Siden den såkaldte tamilsag er der sket en række præciseringer af embedsværkets forpligtelser, jf. »DJØF's fagligt etiske regler« fra 1993, »Betænkning 1354« fra 1998, udredning »om offentligt ansatte chefers ansvar« af Jens Peter Christensen fra 1998 og ju-

stitsministerens redegørelse til Folketinget den 4. oktober 2001. Disse præciseringer har primært taget udgangspunkt i statens embedsmænd. Men de må formodes også at gælde de kommunale embedsmænd, selv om der også undertiden stilles spørgsmål herved, og selv om det tilsyneladende ikke alle steder opleves sådan. Det er selvfølgelig vigtigt, at embedsmænd er loyale over for deres arbejdsgivere, f.eks. ministre eller borgmestre/kommunalbestyrelser. Men det er lige så vigtigt, at embedsværket er loyalt over for sandheden og ikke medvirker til »at videregive oplysninger, som er urigtige eller vildledende«. Uanset at kommunale embedsmænd må formodes at arbejde under samme vilkår og ansvar som statens embedsmænd, kunne noget tyde på, at nogle kommunale embedsmænd kan have sværere ved at sige fra end statens embedsmænd. Der er muligvis også tvivl om, hvor de kommunale embedsmænd skal henvende sig, hvis de mener, at grænsen er nået for, hvad de skal gøre, eller hvad de skal lade sig udsætte for. Her vil en undersøgelse – som foreslået – af Farumsagen givetvis kunne bidrage til at belyse de problemer, som det kommunale embedsværk undertiden står over for. Med den særlige karakter, som Farumsagen har, og med de konsekvenser, sagen vil kunne få også for embedsværket i kommunerne, vil Farumsagen passende kunne kaldes »den kommunale tamilsag«.

Derfor er der mange principielle spørgsmål, som det vil være vigtigt at få afklaret for at undgå, at »Farum-sager« opstår i en eller anden udgave i fremtiden.

Det er derfor nødvendigt, at undersøgelsen også inddrager beslutninger truffet af Farum Kommune ved kommunalbestyrelsen eller borgmesteren og afgørelser truffet af forvaltningen, idet man dog i den forbindelse også skal være opmærksom på, at Farum Kommune har sat sin egen undersøgelse i gang. Det er ligeledes nødvendigt at undersøge Farum Kommunes aftaler med private virksomheder og foretagender. Det betyder, at der skal være adgang til at undersøge forhold vedrørende private virksomheder, som kommunen har samarbejdet med. Dette vil formentlig være nødvendigt for at finde ud af relationerne mellem Farum Kommune, Farum Boldklub og en række virksomheder, som har arbejdet for Farum Kommune og sponsoreret Farum Boldklub. Det samme kan gælde andre sportsklubber i Farum.

Endelig er det nødvendigt at undersøge, hvilken rolle Tilsynsrådet i Frederiksborg Amt og Indenrigsministeriet har spillet bl.a. med henblik på at vurdere, om tilsynet eller ministeriet kunne have eller burde have været mere aktivt for at undgå, at Farumsagen udviklede sig så vidt, som tilfældet har været.

F. t. beslutn. om kommission til undersøgelse af Farumsagen

Som konklusion på undersøgelsen foreslås det, at undersøgelseskommissionen anmodes om at foretage en vurdering af, om der eventuelt er grundlag for ændringer af love, administrative bestemmelser eller

praksis, og om der eventuelt foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar, sådan som der er mulighed for i henhold til § 4 i lov om undersøgelseskommissioner.

*Skriftlig fremsættelse***Aage Frandsen (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om kommission til undersøgelse af Farumsagen.

(Beslutningsforslag nr. B 84).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.